



ØKO-BRUNCH

ROBUSTHED OG LOKALFORSYNING – HVORDAN?

Torsdag den 10. september 2020, kl. 9.00–12.00

SEGES Økologi Innovation



VELKOMMEN TIL ØKO-BRUNCH

Økologi Innovation, SEGES, har inviteret dig til Øko-brunch, fordi vi gerne vil

- 1.** vise, hvad vi arbejder med ved at tage nogle aktuelle økologiske emner op
- 2.** have sparring på de problemstillinger, emnerne rejser, som vi kan tage med i vores videre arbejde
- 3.** styrke netværket på tværs af det økologiske miljø, så vi sammen kan arbejde os ind i fremtiden med økologien



Robusthed og lokalforsyning – hvordan?

Ved dette års øko-brunch sætter vi fokus på lokalforsyning. Men hvorfor er det noget, vi skal tale om ud fra den økologiske vinkel? Og har vi en særlig udfordring eller en særlig forpligtigelse inden for den økologiske produktion?

For at gøre det håndgribelig har jeg et par små eksempler:

STOR IMPORT AF ØKOLOGISK SOJA

Dette forår mærkede vi pludselig, hvor afhængige vi er af import af økologisk soja inden for den økologiske produktion. På grund af corona-udbruddet stoppede leverancerne af økologisk soja fra Kina. Det betød, at foderstofbranchen måtte forsøge at skaffe sojakage andre steder fra med kort varsel eller skifte til andre proteinkilder i de situationer, hvor det var muligt. Især for de enmavede dyr kan man ikke bare skifte proteinkilde, fordi det er helt afgørende, at proteinet har den rette sammensætning.

Det betød, at brancheanbefalingen for grise midlertidigt måtte sænkes til EU-kravet, så der i en periode ikke er krav om 100 % økologisk fodring. Den danske foderkæde klarede det og fik sikret, at ingen dyr har været i mangelsituation.

DANSK KONTRA UDENLANDSK KORN

Det er almindeligt kendt, at den danske økologiske kornpris kun kan komme op på en prisdifference som svarer til udenlandsk kornpris plus transportomkostninger. Det betyder, at der er et vist pres for at holde prisen nede, og det er til husdyrproducenternes fordel. Samtidig har husdyrproducenterne mulighed for at købe udenlandsk korn, når det danske korn bliver for dyrt.

Skal man være meget grov, så står planteavleren med risikoen, men husdyrproducenten har det frie valg, som det åbne marked giver. Et evt. krav (f.eks. i brancheanbefalingerne) om, at en vis andel af foderet skal være dansk vil kunne betyde højere foderpriser. Er det rimeligt, robust, solidarisk?

SÅ HVORDAN SKABER VI ROBUSTHED OG LOKALFORSYNING?

Robusthed betyder i mine øjne stabilitet, sikkerhed og positiv økonomi. I dag vil vi gerne have jeres bud på de største udfordringer og de mest spændende muligheder for at udvikle dansk økologisk landbrug, så det både er robust og har en højere grad af lokalforsyning.

Lokal forsyning, hvordan skal det defineres? Skal det være inden for Danmark, den nordeuropæiske region, eller er det EU, vi mener? Hvad giver mening, og hvad er muligt? Lad os udfordre hinanden og skabe løsninger for fremtiden.

Vi glæder os til at høre, hvad netop du har af ideer og kommentarer til udfordringerne. Dine ideer kan være med til at skabe økologiske løsninger til gavn for de økologiske konsulenter, de økologiske landmænd og ikke mindst sikre, at vi fastholder fokus på at udvikle og sikre fortsat fremdrift i økologien. Så tak fordi du deltager – og vi lover, at vi hos Økologi Innovation i SEGES vil bruge inputtene og arbejde videre, fremad og opad.

Kirsten Holst
Økologichef



PROGRAM

Tidspunkt

- kl. 9.00 Brunch
- kl. 9.30 Velkomst og præsentation af program, deltagere og arbejdsform v/ økologichef Kirsten Holst, Økologi Innovation, SEGES
- kl. 9.40 **1. periode: Hvordan kan økologisk landbrug opnå bedre selvforsyning uden at miste robusthed og bæredygtighed** v/ professor Tommy Dalgaard, Aarhus Universitet
- kl. 9.55 Summemøde ved bordene
- kl. 10.05 Spørgsmål og debat om 1. oplæg
- kl. 10.15 **2. periode: Lokale varer – hvordan gør vi og hvordan undgår vi barriererne** v/ økologichef Steffen Blume, DLG
- kl. 10.30 Summemøde ved bordene
- kl. 10.40 Spørgsmål og debat om 2. oplæg
- kl. 10.50 Pause
- kl. 11.05 **3. periode: De faglige udfordringer**
- kl. 11.05 Dyrkning af proteiner – hvad kan vi og hvad skal vi lære v/chefkonsulent Inger Bertelsen, SEGES Økologi Innovation
- kl. 11.15 Protein i foder – Hvad kan kørne klare v/specialkonsulent Martin Øvli Kristensen, SEGES Økologi Innovation
- kl. 11.25 Protein i foder – Hvad grisene fortæller os v/konsulent Kristian Knage-Drangsfeldt, Vestjyllands Andel
- kl. 11.35 Summemøde ved bordene
- kl. 11.45 Spørgsmål og debat om 3. oplæg
- kl. 11.50 **Finale: Betydningen for innovationen – hvad skal der til for, at økologien kan matche kravene til vækst og udvikling? Hvad skal SEGES have i fokus?**
- kl. 12.00 Tak for denne gang

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug



Hvordan kan økologisk jordbrug opnå større selvforsyning, robusthed og bæredygtighed?

v/ Tommy Dalgaard, professor, Aarhus Universitet

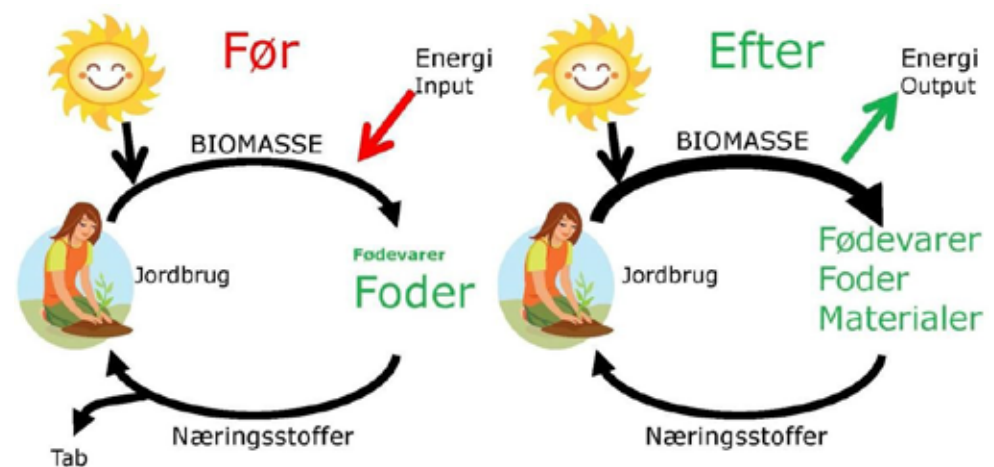
Økologien fremmer lokale forsyningskæder, robusthed, og bæredygtig produktion, men hvad er vigtigt for at gå først ud ad den vej, hvor en større del af foderet produceres lokalt, næringsstofferne recirkuleres og forskellige produktionsgrene integreres?

En række muligheder, men også spørgsmål rejser sig:

- Hvordan ser fremtidens større, lokale produktion af både fødevarer, foder, materialer og energi ud?
- Hvorfor er mere kløvergræs og biomasse en vigtig del af løsningen?
- Reduceres tabet af næringsstoffer og drivhusgasser virkelig?
- Hvad er forretningsmodel, effektivitet og produktion i forhold til nutidens brug?
- Vil nye rammebetingelser med klimalov, EU Green Deal, CAP-reform mv. give en omstilling, der batter?
- Hvilke store forandringer skal vi være klar til?



Et nyt danskledet EU projekt, MIXED, vil i de kommende fire år undersøge effektivitet og robusthed (resiliens) for udvalgte, blandede produktionsformer. Både på bedrifts-, landskabs- og forsyningskædeniveau. Herunder belyses eksemplernes drivhusgas-, miljø- og natureffekter. Her har dansk jordbrugsforskning, særligt i forhold til økologi, rigtig meget at byde på. Vi ser frem til at høre, hvilke udviklingsveje der findes særligt interessante for forsamlingen ved øko-brunch.



Udvikling af cirkulære systemer med højere biomasseproduktion og mindre tab er afgørende.

For enmavede dyr er det lidt sværere at finde danske erstatninger for det importerede foder end det er for kvæg.

Barrierer ved at øge selvforsyningsgraden i økofoderproduktion

FOTO: DLG

v/ **Steffen Blume, økologichef, DLG**



Der er et udbredt ønske om at øge selvforsyningen med danske råvarer i den økologiske foderproduktion af følgende grunde:

- Imødekomme forbrugernes ønske om flere lokale råvarer
- Bedre sporbarhed til råvarens oprindelse
- Større troværdighed om øko-status
- Forsyningsikkerhed
- Mindre transportafstande
- Forventning om øget bæredygtighed

Selvom det danske økologiareal er vokset markant de seneste år, og vi to år i træk oplever overforsyning med enkelte afgrøder, så importerer vi stadigvæk en række afgrøder og råvarer. Det drejer sig bl.a. om: sojakager, sojabønner, foderhvede, majs, raps- og solsikkekager. Det vil være muligt at erstatte en del af disse med danske råvarer. Særligt for kvægfoder, hvor en fuldstændig erstatning udelukkende vil betyde et mindre fald i mælkeydelsen og/eller en højere pris på foderblandingen.

Der er dog følgende barrierer:

- Kvalitet: Proteinsammensætningen er bedre i soja end danske bælgædsafgrøder
- Pris: Økologisk protein fra 3. lande er billigere end danskproduceret protein
- Uhomogene danske råvarer: Stor variation i kvalitet (fx proteinindhold)
- Økologernes modvilje ift. at dyrke hvede og lupiner
- Manglende beslutningsvilje hos andelselskaber (mejerier, slagterier, pakkerier) og deres leverandører (mælke-, svine- og æggproducenter)
- Forbud om at anvende insektprotein i foderproduktionen
- Endnu ingen kommerciel produktion af grøntprotein

Det er som nævnt muligt at erstatte de importerede råvarer enten helt eller delvist med danske, men det kræver, at ovenstående barrierer bliver nedbrudt, og at den danske økologi-sektor sætter sig ambitiøse mål.

Den økologiske produktion er afhængig af en stabil produktion af protein til alle formål.



Dyrkning af proteiner Hvad kan vi, og hvad skal vi lære?

v/ *Inger Bertelsen, chefkonsulent,
SEGES Økologi Innovation*

Vi kan dyrke næsten alt, men det hele er ikke lige let og måske heller ikke lige fornuftigt. Dyrkningen af protein kan bygges op af tre grundpiller, så helheden hænger sammen.

- **Kløvergræs** – bærende proteinkilde og afgørende for sammenhængen i den økologiske produktion
- **Bælgsæd** – rigt udvalg af arter, skal dyrkes og optimeres til det enkelte formål
- **Afgrøder med højt indhold af essentielle aminosyrer** – når proteinkvalitet virkelig betyder noget

Interessen for plantebaserede fødevarer gør, at det ofte er de nye og mindre afgrøder, som bliver fremhævet, men den økologiske produktion er afhængig af en stabil produktion af protein til alle formål.

Vi skal blive bedre til at implementere ny viden, så vi løfter de kendte afgrøder til en højere værdi og får introduceret de nye afgrøder, som har størst potentiale i den økologiske produktion. Vi skal have fokus på potentialet i teknologi og forarbejdning. Lige fra det simple som f.eks. afskalning af havre til det avancerede f.eks. at få protein ud af kløvergræs, så det kan anvendes til enmavede dyr og til mennesker.

FOTO: INGER BERTELSEN



FOTO: HENRIK BJERREGRAV

Konceptet græsmælk har vist, at køer kan klare sig udelukkende på græs.



Økologiske malkekøer er ikke afhængige af sojaprodukter

v/ Martin Øvli Kristensen, økologichef, DLG

Covid-19 vist, hvor sårbar den økologiske foderforsyning er, når importen af soja fra Kina bliver påvirket. Derudover vil alle konventionelle køer fra 2021 kun blive fodret med non-gm foder, og med hjertemælksordningen vil flere konventionelle køer igen komme på græs. Dette er blot nogle af årsagerne til, at der fortsat er behov for udvikling af den økologiske mælkeproduktion.

Den økologiske mælkeproduktion skal turde tage de nødvendige skridt for igen at adskille sig fra den konventionelle sektor. Her er fokus på lokalt produceret foder et oplagt område.

Lokalt produceret foder er godt for økologiens image

I dag bliver knap 20 pct. af proteinet til en økologisk malkeko importeret fra Asien. Hvis det blev erstattet af europæisk og dansk protein, vil det være positivt for økologiens image. Udfordringen er at finde fodermidler, der kan erstatte soja i forhold til pris og foderværdi.

Det kan blive dyrere, hvis sektoren ikke kan hente billige sojaprodukter i Asien, men rapsprodukter og hestebønner kan erstatte sojaprodukter uden at påvirke mælkeproduktionen. Græsmælk har vist, at køer kan klare sig udelukkende på græs, uden det går ud over deres sundhed. Derfor er lokalt produceret foder et oplagt område at tage fat på for at fastholde et stærkt image for dansk økologisk mælkeproduktion.



Lokal proteinforsyning til økologiske grise

v/ *Kristian Knage-Drangsfeldt, Vestjyllands Andel*

Hvordan kan der reduceres i proteinforbruget hos grise, og kan lokalt produceret protein bruges? Selvfølgelig kan lokalt produceret protein bruges. Det vigtigste er at minimere overskuddet af råprotein i foderblandingerne. Det kan give udfordringer ved nogle af de lokalt producerede proteinråvarer, hvis de bruges uden omtanke. Derudover skal blandingerne tilpasses produktionsniveauet på besætningen.

Bud på fremtidens lokalproducerede protein

- **Græsprotein** – Bliver det helt store inden for de næste år. Der er stadig fuld fart på udviklingen af, hvilke græsblandinger der giver det bedste græsprotein. Og der optimeres på alle de andre processer.
- **Marinprotein** – Fiskemel, Søstjernemel og mange andre spændende produkter
- **Planteprotein** – Lupin, ærter, hestebønner, kartoffelprotein, raps-, hamp-, solsikkekegler og mange flere
- **Insekter** – Kan blive aktuelt

Smågrise og slagtegrise skal have deres protein direkte fra foderblandingen. Her er det naturligvis meget interessant med græsprotein, forskellige marine proteiner (til smågrise) og planteprotein.

Sørner kan derimod optage en del protein fra det græs, de går på, og sandsynligvis også en stor del fra ensilagen, hvilket afhænger af kvaliteten. Ensileret græspulp kan også være interessant i denne sammenhæng.



Sørner kan optage en del protein fra det græs, de går på.

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

+45 8740 5000
info@seges.dk
seges.dk

